

УДК 349.2+340.12

DOI <https://doi.org/10.32782/pdu.2024.4.90>**Н. В. Максименко**здобувач кафедри конституційного та адміністративного права
Запорізького національного університету

ДОБРОЧЕСНІСТЬ ПРОКУРОРА ЯК ПРИНЦИП ПРАВА, ПРАВОВА КАТЕГОРІЯ ТА ЕТИЧНИЙ СТАНДАРТ ДІЯЛЬНОСТІ ПРОКУРОРІВ

У статті досліджується доброчесність прокурора як багатовимірне явище, що поєднує в собі ознаки принципу права, правової категорії та етичного стандарту. Доведено, що доброчесність становить основу легітимності публічного обвинувачення, забезпечує довіру суспільства до прокуратури та виконує функцію запобіжника від зловживань владними повноваженнями. У контексті принципів права вона виступає нормативним орієнтиром, який обмежує дискрецію прокурора, гарантує пріоритет публічного інтересу й прав людини, а також системоутворює інші базові засади публічної служби. Як правова категорія доброчесність охоплює сукупність позитивних (служіння інтересам суспільства, процесуальна чесність, прозорість діяльності) та негативних (відмова від приватного інтересу, недопущення конфлікту інтересів, заборона неправомірної вигоди) обов'язків прокурора, що підлягають нормативній фіксації та дисциплінарному контролю. В етичному вимірі вона постає внутрішньою установкою прокурора діяти чесно, незалежно й неупереджено, охоплюючи як службову, так і позаслужбову поведінку. Наголошено на узгодженості принципу доброчесності з європейськими та міжнародними стандартами ролі прокуратури, що робить його ключовим елементом інституційної спроможності та ефективного правосуддя. Зроблено висновок, що доброчесність прокурора слід розглядати як структуроутворювальний імператив публічної служби, який формує професійну ідентичність прокурора, мінімізує корупційні ризики та забезпечує справедливості кримінального провадження.

Ключові слова: доброчесність прокурора, принцип права, публічний інтерес, антикорупційна політика, етичний стандарт, публічна служба, прокуратура.

Постановка проблеми. Доброчесність прокурора є базовою передумовою легітимності публічного обвинувачення і довіри суспільства до правосуддя. У системі антикорупційної політики держава покладає на прокуратуру ключові функції процесуального керівництва, представництва публічного інтересу та забезпечення єдності правозастосування. За цих умов адміністративно-правовий механізм забезпечення доброчесності прокурорів постає не допоміжним, а системоутворювальним інститутом, від якого безпосередньо залежить ефективність запобігання корупції у секторі правосуддя.

Стан наукової розробки проблеми. Проблематика забезпечення ефективності діяльності органів прокуратури розглядалася: в межах кримінально-правових досліджень, де необхідно виокремити

наукові праці таких вчених, як: Ю.М. Грошевий, О.Р. Михайленко, В.М. Тертишник, М.І. Хавронюк та інші; представниками конституційно-правової науки, де акцентуються праці таких вчених, як Ю.М. Бисаги, Н.В. Мішиної, О.В. Пушкіної, Ю.О. Фрицького, та ін..

Проблематика адміністративно-правового забезпечення ефективності функціонування органів прокуратури вивчалась у науково-практичних дослідженнях таких вчених, як О. М. Бандурка, С.М. Гусаров, Р.А. Калюжний, Р.В. Миронюк, Ю.П. Битяк, М.Ю. Віхляєв, В.В. Доненко, Т.О. Коломосьць, В.К. Колпаков, Н.Р. Нижник та ін..

Метою наукової статті є висвітлення доброчесності прокурора як принципу права, правової категорії та етичного стандарту діяльності прокурорів.

Виклад основного матеріалу. У теорії права «принцип» (лат. *principium* – початок, основа) тлумачать як вихідне, базове положення певної наукової системи, теорії чи ідеології; засаду або характеристику, покладену в основу створення чи функціонування чогось; а також як переконання, норму, правило, яким особа керується в житті та поведінці [1]. Принципи права – це базові, керівні засади правової системи, які постають не з довільних уподобань законодавця, а з об'єктивних закономірностей буття людини та розвитку суспільства. Вони відображають усталені цінності й соціальні потреби, слугують «компасом» для правотворчості, правотлумачення і правозастосування, визначаючи, у якому напрямі має розвиватися регулювання і яким має бути зміст юридичних норм. Саме завдяки принципам право зберігає внутрішню цілісність і послідовність: вони задають межі допустимого, формують пріоритети (наприклад, публічний інтерес, справедливість, рівність), виступають критерієм оцінки якості законів і рішень та коригують прогалини або суперечності позитивного права. Інакше кажучи, принципи права – це концентроване вираження основоположних ідей правопорядку, що спрямовують і зміст, і вектор юридичного регулювання в гармонії з реальними соціальними процесами [2, с. 101-103].

На думку М.І. Козюбри, принципи права – це вихідні, засадничі ідеї, які окреслюють саму природу права і його соціальне призначення, визначають коло найважливіших юридичних вимог та орієнтирів. Вони не існують «поза людьми»: їх творцями й адресатами є суб'єкти права – члени суспільства, які через правотворчість, правотлумачення і правозастосування надають цим ідеям конкретної нормативної форми. Саме тому принципи права виконують роль ціннісно-нормативного орієнтиру: задають напрям регулювання, слугують мірилом справедливості та легітимності рішень, забезпечують внутрішню узгодженість правової системи та коригують прогалини позитивного права, коли буквальне правило не дає відповіді на життєву ситуацію. Іншими словами, це концентроване вираження базових

суспільних домагань до права, яке спрямовує і зміст, і спосіб його функціонування [3, с. 69].

Під основоположними принципами права доцільно розуміти цілісну систему найбільш загальних і стійких імперативних настанов, нормативно закріплених у праві, які слугують концентрованим відображенням його ключових сутнісних рис та цінностей. Саме ці засади формують аксіологічний зміст правопорядку, задають його ідентичність і окреслюють межі допустимого регулювання. Вони виступають критеріями оцінки якості правотворчості й правозастосування, забезпечують внутрішню узгодженість норм, а також виконують орієнтуючу (програмну) функцію, визначаючи характер правової системи та пріоритетні вектори її подальшої еволюції. Іншими словами, це не просто декларативні положення, а нормативні імперативи стратегічного рівня, що спрямовують розвиток права відповідно до його власної природи та суспільних потреб [4, с. 36-38].

Принципи права – це універсальні, базові вимоги, адресовані як самим суспільним відносинам, так і їхнім учасникам; це вихідні керівні ідеї та відправні настанови, у яких сконцентровано сутність права. Вони органічно впливають з ідей справедливості та свободи, задають загальну спрямованість правового регулювання, окреслюють найістотніші риси чинної правової системи й виступають її ціннісним ядром. Саме через принципи визначаються межі допустимої поведінки, пріоритети правотворчості й правозастосування, критерії оцінки законів та рішень, а також забезпечується внутрішня узгодженість і розвиток правопорядку [5, с. 196].

У теорії права принципи традиційно класифікують: 1) за формою нормативного вираження – конституційні, законодавчі, підзаконні, прецедентні, доктринальні; 2) за сферою дії – наднаціональні/міжнародні, національні, локальні; загальнообов'язкові або спеціальні; 3) за змістом – матеріальні й процесуальні, регулятивні й охоронні, публічно- та приватноправові; 4) за сферою суспільних відносин. За останнім критерієм у науці виокремлю-

ють: загальнолюдські (цивілізаційні, основоположні) – універсальні ціннісні засади (гідність, свобода, рівність, справедливість, верховенство права), що лежать в основі будь-якого правопорядку; типологічні – властиві певному типу правової системи чи державно-правового режиму (наприклад, романо-германській, системі загального права, релігійно-традиційним системам), відбивають їхню структурну й культурну специфіку; конкретно-історичні – зумовлені потребами певної епохи та рівнем розвитку національного правопорядку; у межах цієї групи розрізняють загальні для всієї системи права, міжгалузеві, галузеві, а також принципи підгалузей і окремих інститутів, що деталізують і адаптують базові засади до специфіки відповідних правових масивів. Такий поділ дає змогу бачити ієрархію цінностей і правил, а також простежувати, як універсальні ідеї конкретизуються на рівні окремих галузей та інститутів.

Принципи адміністративного права – це загальновизнані, універсальні та імперативні засади, нормативно закріплені в адміністративно-правових приписах, які визначають «правила гри» у сфері публічного управління. Вони встановлюють обов'язкові стандарти поведінки для суб'єктів публічної адміністрації, окреслюють правові основи організації та діяльності органів державної влади і місцевого самоврядування, регламентують проходження публічної служби, слугують орієнтирами для вирішення публічно-правових спорів адміністративними судами та для застосування заходів адміністративного примусу. Такий підхід підкреслює, що принципи – не декларативні гасла, а юридично обов'язкові «опорні точки», які забезпечують єдність, передбачуваність і легітимність усього адміністративно-правового регулювання [6, с. 13].

Отже, аналіз наведених доктринальних підходів дозволяє виокремити спільний знаменник: наявність чітко сформульованих, взаємопов'язаних ієрархічно вимог, які утворюють цілісну систему принципів і задають нормативну рамку публічному врядуванню. Саме ця система виконує роль конструктивного «каркаса» правопорядку: вона спрямовує правотворчість

і правозастосування, уніфікує управлінські процедури, обмежує дискрецію публічної адміністрації, забезпечує баланс публічного й приватного інтересів і встановлює перевірювані стандарти належної поведінки суб'єктів владних повноважень. У підсумку принципи права стають не декларативними гаслами, а практичним інструментом ефективного забезпечення функціонування як публічного адміністрування, так і всієї мережі державних інституцій, одночасно зміцнюючи інституційну спроможність та довіру громадян. Завдяки їм громадянське суспільство отримує передбачувані правила взаємодії з державою, а сама держава – методологічні орієнтири для стабільного, відповідального й результативного управління.

Звернімо увагу, що наведене в літературі формулювання, яке описує «виконавчо-розпорядчий, державо-владний, підзаконний вплив спеціально уповноважених органів» задля безпеки й порядку, радше характеризує адміністративну діяльність (*police powers*) як таку, а не принципи службового права у власному розумінні. Принципи ж – це не опис функцій чи повноважень, а ціннісні та нормативні орієнтири, які визначають «як» саме мають здійснюватися ці функції: добір і просування кадрів на засадах чесної конкуренції, етичні стандарти поведінки (зокрема доброчесність як антикорупційний імператив), гарантії процесуальної справедливості у службових процедурах, прозорість рішень і реальна підзвітність. Саме через такі принципи службове право набуває власної ідентичності як підгалузь адміністративного права, перетворюючи публічну службу з набору владних повноважень на правомірну, етично вмотивовану та орієнтовану на людину діяльність [7, с. 50]. Сутність принципів службового права полягає в тому, що це базові, керівні орієнтири, на яких вибудовується вся діяльність публічних службовців. Вони фіксують і концептуально окреслюють специфіку публічної служби, її типові риси та загальний характер здійснення владних повноважень, слугуючи «матрицею» належної поведінки й організації служби. Одночасно ці засади виокремлюють ключові закономірності та структурні зв'язки

у механізмі держави й суспільства – від відносин підзвітності та ієрархії до взаємодії органів публічної адміністрації між собою і з громадянами. Саме через принципи забезпечується внутрішня узгодженість службових інститутів, визначаються межі та спосіб реалізації дискреції, гарантується пріоритет публічного інтересу та впроваджуються стандарти етичності (зокрема доброчесності), прозорості, неупередженості й ефективності у щоденній практиці публічної служби [7].

У зазначеному джерелі принципу доброчесності не надано самостійного місця – його згадано лише як елемент підгалузевої групи засад, притаманних службовому праву. Такий підхід фактично «локалізує» доброчесність у межах окремого інституційного блоку замість того, щоб розкрити її методологічний потенціал як наскрізної вимоги належного врядування. Натомість Б.В. Коваленко у дисертаційному дослідженні «Принципи службового права України» пропонує розгорнуту авторську дефініцію принципів службового права як універсальних, соціально зумовлених, загальнообов'язкових і нормативно закріплених у службово-правових приписах стабільних, імперативних і прогресивних ідей (засад, закономірностей), які регулюють відносини, безпосередньо пов'язані з реалізацією та захистом публічного інтересу у процесі публічної служби. По суті, це визначення підкреслює подвійний вимір принципів: з одного боку – їхню аксіологічну «вись» (служіння публічному інтересу), з іншого – їхню нормативну силу та інституційну стабільність, що забезпечують передбачуваність і легітимність службових рішень. У такій рамці доброчесність логічно постає не вторинною «підгалузевою» опцією, а ядровою вимогою службового права, яка конкретизує імператив пріоритету публічного інтересу, обмежує дискрецію, унеможлиблює конфлікт інтересів і задає етичний стандарт поведінки для всіх суб'єктів публічної служби [8, с. 194].

Ознаки принципів службового права можна відобразити так. Вони мають універсальний характер: поширюються на всі види й рівні публічної служби та на всі її етапи – від добору кадрів до припинення

служби. Це засадничі, конструктивні орієнтири, на яких вибудовується архітектура інститутів і процедур та визначаються межі повноважень і рамки дискреції. Їхня дія є імперативною, тобто не рекомендаційною: суб'єкти публічної служби зобов'язані ними керуватися, а суди – використовувати як безпосередній критерій належності рішень. Вони соціально зумовлені – виростають із конституційних цінностей і суспільного запиту на довіру, підзвітність, антикорупційність і належне врядування, – водночас залишаються стабільними, забезпечуючи спадкоємність і передбачуваність практики. Принципи формально визначені в актах права та судовій практиці, тому їх дотримання підлягає перевірці й контролю; вони загальнообов'язкові для всіх органів і посадових осіб і примусово забезпечені механізмами юридичної відповідальності, аж до скасування рішень, ухвалених із їх порушенням. Нарешті, ці засади мають прогресивну спрямованість і служать «планкою якості» підгалузі, гармонізуючи національну практику з європейськими стандартами, а їх телеологічне ядро становить орієнтація на реалізацію та захист публічного інтересу [8, с. 194; 9].

В.К. Колпаков, Є.В. Курінний і А.А. Шарая пропонують розглядати доброчесність як один із ключових засадничих принципів взаємодії між носіями публічної влади та громадянським суспільством. Провідною її рисою вони називають універсальність: з одного боку, вона дає змогу встановити єдині стандарти поведінки в широкому спектрі службових відносин, а з іншого – окреслює напрями еволюції суспільства й формування правосвідомості [10]. У продовження їхнього підходу, доброчесність як принцип державної служби постає у чітко окреслених рисах. Насамперед, сфера її реалізації – це саме державна служба як публічна, професійна та політично неупереджена діяльність, спрямована на практичне виконання завдань і функцій держави. Далі, ціннісним підґрунтям доброчесності є сукупність особистих морально-етичних стандартів і правил, що безпосередньо визначають, як службовець здійснює свої повноваження, встановлюючи для нього внутрішні межі

належної поведінки та прийняття рішень. Третя особливість – органічний зв'язок з антикорупційною політикою: доброчесність виконує превентивну функцію, спрямовану на недопущення корупційних і пов'язаних із корупцією правопорушень, знижуючи ризики зловживань владою та конфлікту інтересів. І, нарешті, ця засада має нормативно-правове закріплення: вона не зводиться до етичної декларації, а інституційно оформлена в законодавстві та підзаконних актах, що надає їй обов'язкового характеру й уможливорює контроль і відповідальність за порушення. Таким чином, доброчесність одночасно виконує роль етичного стандарту, юридичного імперативу й антикорупційного запобіжника в системі державної служби [10].

Під нормативною врегульованістю автори розуміють закріплення відповідної засади у правових нормах. Поки така основоположна ідея не набуде законодавчої форми, вона лишається лише науковою концепцією – «претендентом» на статус принципу – і не може вважатися принципом у власному розумінні. Саме нормативне закріплення надає їй загальнообов'язковості, державної гарантованості та підвищеної правової стабільності, що унеможливорює її ігнорування чи порушення. Безперечно, цьому має передувати ґрунтовна доктринальна розробка і формування наукової основи, однак вирішальне «оформлення» ознак принципу відбувається вже в момент його унормування, коли ідея отримує юридичну форму та інституційну силу [10]. Окрім того пропонується доповнити цей перелік й такими ознаками: «5) це універсальний принцип, який має реалізовуватись всіма державними службовцями, різних державних органів усіх рівнів без винятку; 6) цей принцип має соціальну обумовленість, адже він відповідає соціально-економічним умовам розвитку суспільства, а також політичним, ідеологічним та іншим процесам, які відбуваються у державі; 7) принцип відображає спрямованість дій державного службовця виключно на захист публічного інтересу та його відмову від приватних інтересів під час здійснення своїх службових повноважень» [10].

Доречно також виокремити додаткові

рисини цього принципу. По-перше, він має універсальний характер: його повинні беззаперечно дотримуватися всі державні службовці, незалежно від рівня органу, сфери діяльності чи посади. По-друге, принцип є соціально зумовленим – він корелює з актуальними соціально-економічними реаліями та відображає політичні, ідеологічні й інші процеси, що відбуваються в державі, тобто розвивається разом із суспільством. По-третє, його зміст спрямовує службову поведінку виключно на захист публічного інтересу і передбачає свідоме усунення приватного інтересу під час здійснення повноважень.

Специфіка принципів службового права як підгалузі адміністративного права полягає в їхній універсальності та взаємопов'язаності: кожен принцип діє не ізольовано, а у зв'язці з іншими, утворюючи цілісний нормативний каркас. Вони мають загальнообов'язковий і імперативний характер, підкріплені можливістю державного примусу, водночас залишаються динамічними – здатними до оновлення з огляду на спеціалізовану спрямованість регулювання окремих видів публічно-службових правовідносин. Аналіз праць зі службового права (зокрема Л. Біли-Тіунової, А. Берлача, А. Собакаря, П. Діхтієвського та ін.) засвідчує виразне виокремлення принципу доброчесності серед інших: його розглядають як засадничу домінуючу належної морально-етичної поведінки учасників службових відносин і водночас як антикорупційний компонент належного доброчесного врядування; саме тому цей принцип є одним із найуживаніших у доктрині. Попри різні авторські підходи до його окреслення – від глибини змістовної деталізації до формальних аспектів закріплення – доброчесність послідовно фігурує як базовий «постулат», що спрямовує формування та практичну реалізацію публічно-службових відносин.

Висновки. Підсумовуючи викладене, пропонується тлумачити принцип доброчесності у службовому праві як універсальний, соціально зумовлений, нормативно закріплений та імперативний припис, що втілює цілісний комплекс морально-етичних правил поведінки публічних службовців і задає належні стандарти їх професій-

ної діяльності. Відповідно, доброчесність як принцип службового права – це комплекс морально-етичних вимог до суб'єктів публічно-службових правовідносин, закріплений у нормах службового права у формі принципу, який покладає на службових осіб обов'язок бездоганної, правомірної та неупередженої поведінки під час виконання повноважень і поза межами служби; підтримання авторитету публічних інституцій; сумлінного й прозорого виконання посадових обов'язків із пріоритетом публічного інтересу; утримання від будь-якого приватного інтересу та його впливу на рішення, недопущення конфлікту інтересів і неправомірної вигоди; дотримання вимог і стандартів антикорупційної політики держави. Така дефініція відображає і ціннісну природу принципу, і його юридичну обов'язковість та функцію запобіжника у системі публічної служби.

Доброчесність прокурора постає у триєдиному вимірі – як принцип права, як правова категорія та як етичний стандарт – і саме ця інтегральність зумовлює її «несучу» роль для всієї системи публічного обвинувачення. Особливий конституційно-правовий статус прокуратури, концентрація у неї значної процесуальної дискреції, а також висока чутливість її рішень для прав і свобод людини вимагають, аби доброчесність не була декларацією, а діяла як практичний імператив щоденного врядування та процесуальної поведінки.

Як принцип права, доброчесність є нормативним орієнтиром, що визначає зміст і межі здійснення повноважень прокурора [11]. Вона системоутворює інші засади публічної служби – верховенство права, законність, неупередженість, пропорційність, підзвітність – і конкретизується у вимогах до прийняття рішень у кримінальному провадженні: від початку процесуального керівництва й підтримання обвинувачення до укладення угод, застосування процесуальних примусів, позиції в суді. У цьому сенсі доброчесність обмежує дискрецію, відсікає будь-яку корисливу чи політичну мотивацію, вимагає прозорого обґрунтування рішень і забезпечує пріоритет публічного інтересу та прав людини. Вона також виконує

функцію «контрольного стандарту» для внутрішнього та зовнішнього нагляду: порушення принципу є самостійною підставою для дисциплінарної реакції, перегляду рішень і відновлення довіри.

Як правова категорія, доброчесність охоплює комплекс позитивних і негативних обов'язків із чітко окресленими елементами змісту. До позитивних належать: служіння публічному інтересу; об'єктивність і повнота збирання та оцінки доказів (у тому числі виправдувальних); процесуальна чесність у взаємодії з судом, слідством і захистом; прозорість комунікації; сумлінне управління ресурсами та інформацією. Негативний блок включає безумовну відмову від приватного інтересу й недопущення конфлікту інтересів, заборону прийняття подарунків і будь-яких преференцій, несприйняття позапроцесуальних впливів, уникнення поведінки, що дискредитує органи прокуратури навіть поза службою. Водночас доброчесність у правовій площині має і оціночний компонент: вона потребує тлумачення з урахуванням ієрархії принципів, стандартів належного врядування та практики дисциплінарних органів, що забезпечує передбачуваність і єдність застосування.

Як етичний стандарт, доброчесність виявляється не лише в дотриманні правил, а у внутрішній установці прокурора діяти чесно, незалежно й сміливо – з готовністю відмовити у тиску, викривати зловживання, виправляти помилки, визнавати пропуски. Йдеться про культуру «tone from the top» і «етики відповідальності»: лідерство, менторство, приклад старших колег, нетерпимість до «малих порушень», які руйнують інституцію зсередини. Етичний вимір охоплює й позаслужбову поведінку – від комунікацій у соціальних мережах до фінансової прозорості та уникання репутаційних ризиків, які можуть поставити під сумнів неупередженість або незалежність прокурора у конкретній справі.

Доброчесність прокурора концептуально узгоджується з міжнародними й європейськими стандартами ролі прокуратури, де інтегриті, незалежність, об'єктивність і відповідальність визначені як засадничі передумови справедливого правосуддя. Для держав із курсом на

євроінтеграцію це не лише етична норма, а й елемент інституційної спроможності – запорука взаємної довіри правових систем, ефективної міжнародної співпраці та взаємного визнання процесуальних дій.

Отже, доброчесність прокурора слід розглядати не як факультативну моральну категорію, а як структуроутворювальний імператив права та правозастосовної практики, що інтегрує: стабільно закріплену нормативну основу, внутрішню етико-професійну мотивацію суб'єкта та зовнішні інституційні гарантії забезпечення і контролю. Її призначення – трансформувати процесуальну владу на службу публічному інтересу, знизити корупційні ризики й забезпечити справедливість проваджень. У цьому сенсі вона є критерієм легітимності рішень і джерелом довіри до прокуратури як інституту. Подальший розвиток юриспруденції, удосконалення процедур добору й оцінювання, а також системна етична освіта мають перетворити доброчесність із формальної вимоги на практику, що визначає професійну ідентичність прокурора – і стає запобіжником від помилок, зловживань та упереженості у кожній конкретній справі.

Список використаної літератури:

1. Словник української мови: в 11 тт. / АН УРСР. Інститут мовознавства; за ред. І. К. Білодіда. К.: Наукова думка, 1970-1980. Т. 7. С. 466.
2. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави. Навч. посібник. Вид. 9-те, зі змінами. Львів: Край, 2007. 192 с.
3. Загальна теорія права: Підручник / За заг. ред. М.І. Козюбри. К.: Ваіте, 2015. 392 с.
4. Погребняк С.П. Основоположні принципи права (змістовна характеристика): Монографія. Х.: Право. 240 с.
5. Загальна теорія держави і права: [Підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів] / М. В. Цвік, О. В. Петришин, Л. В. Авраменко та ін.; За ред. д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України М. В. Цвіка, д-ра юрид. наук, проф., акад. АПрН України О. В. Петришина. Харків: Право, 2009. 584 с.
6. Баранчик П.О. Принципи адміністративного права: автореф. дис. ... к.ю.н.: 12.00.07. Запоріжжя, 2012. 19 с.
7. Коваленко Л.П., Ільницький В.О., Чирик С.В., Коваленко Б.В. Принципи службового права України : становлення та розвиток / Л.П. Коваленко, В.О. Ільницький, С.В. Чирик, Б.В. Коваленко // Службове право: витоки, сучасність та перспективи розвитку : колективна монографія / За заг. ред. Т. О. Коломоець, В. К. Колпакова. Запоріжжя : Видавничий дім «Гельветика», 2017. 328 с.
8. Коваленко Б.В. Принципи службового права України: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Запорізький національний університет, Запоріжжя, 2021. 225 с.
9. Коваленко Б.В. Принципи службового права України: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 081 «Право». Запорізький національний університет, Запоріжжя, 2021. 225 с.
10. Колпаков В.К., Курінний Є.В., Шарая А.А. Генетичні засади патронатної служби: принцип доброчесності. *Правова позиція*, № 1 (38), 2023. С. 199-205.
11. Колпаков В.К., Курінний Є.В., Шарая А.А. Доброчесність як принцип державної служби: питання нормативного закріплення. *Правові новели*. 2023. № 19. С. 420-426.
12. Легеза Ю.О. Система дисциплінарних стягнень як гарантія забезпечення службово-трудової дисципліни. *Право України*. 2023. №12. С. 29-38

Maksymenko N. V. Prosecutor's integrity as a principle of law, a legal category and an ethical standard of prosecutors' activities

The article examines the prosecutor's integrity as a multidimensional phenomenon that combines the features of a principle of law, a legal category and an ethical standard. It is proven that integrity is the basis of the legitimacy of public prosecution, ensures public trust in the prosecutor's office and acts as a safeguard against abuse of power. In the context of the principles of law, it acts as a normative guideline that limits the prosecutor's discretion, guarantees the priority of the public interest and human rights, and also systematizes other basic principles of public service. As a legal category, integrity encompasses a set of positive (serving the interests of society, procedural honesty, transparency of activity) and negative (renunciation of private interest, prevention of conflict of interest, prohibition of improper

benefit) duties of the prosecutor, which are subject to regulatory fixation and disciplinary control. In the ethical dimension, it represents the prosecutor's internal attitude to act honestly, independently and impartially, covering both official and extra-official behavior. The consistency of the principle of integrity with European and international standards of the role of the prosecutor's office is emphasized, which makes it a key element of institutional capacity and effective justice. It is concluded that the integrity of the prosecutor should be considered as a structural imperative of the public service, which forms the professional identity of the prosecutor, minimizes corruption risks and ensures the fairness of criminal proceedings.

Key words: *integrity of the prosecutor, principle of law, public interest, anti-corruption policy, ethical standard, public service, prosecutor's office.*